

Малярчук О. Г.,
асистент кафедри стратегії підприємств,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
olga_maliarchuk@ukr.net

ЯКІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИНАМІЧНИХ ЗДАТНОСТЕЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

АНОТАЦІЯ. У статті проаналізовано якісні характеристики динамічних здатностей підприємства. Визначено профіль базових і специфічних характеристик динамічних здатностей фармацевтичних підприємств.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: динамічні здатності підприємства, компетенції підприємства, конкурентні переваги

АННОТАЦИЯ. В статье проанализированы качественные характеристики динамических способностей предприятия. Определены профиль базовых и специфических характеристик динамических способностей фармацевтических предприятий.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: динамические способности предприятия, компетенции предприятия, конкурентные преимущества

ABSTRACT. The article analyzes the qualitative characteristics of dynamic capabilities enterprise. Defined the basic profile and specific characteristics of dynamic capabilities enterprise.

KEYWORDS: dynamic capability of the enterprise, the enterprise competencies, competitive advantage

У сучасній теорії стратегічного менеджменту одне з центральних місць належить концепції динамічних здатностей. Проте залишається невизначеним механізм формування та дії таких здатностей. Очікують на подальше дослідження питання методологічних основ управління динамічними здатностями підприємства постіндустріальної епохи.

Динамічні здатності, як необхідна передумова конкурентної переваги підприємства, найяскравіше спостерігаються у тих га-

лузях, що розвиваються з високими темпами технологічних та організаційних змін. Тому маємо за мету проаналізувати та якісно охарактеризувати динамічні здатності підприємств однієї з найбільш інноваційно активної сфери діяльності — фармацевтики.

Профіль динамічних здатностей підприємства формується на принципі збалансованості універсальних (базових) і специфічних характеристик (знань, умінь, компетенцій тощо), що разом забезпечують формування загальної структури динамічних здатностей підприємства з диференційованим наповненням. Набір універсальних здатностей дозволяє підприємству адаптуватися до різних умов середовища, забезпечуючи гнучкість та мобільність підприємства. Базовий набір універсальних здатностей підприємства включає [3]: 1) рутинізовані процеси *управління інноваціями та змінами*; 2) *бізнес-інтуїцію та бачення, необхідні для створення нових бізнес-моделей*; 3) *механізми прийняття вірних інвестиційних рішень*, що дозволяють визначити нові ринки і технології; обмежити невизначеність; обмірковано робити ризиковані інвестиції в нові технології; забезпечувати ефективне поєднання коспеціалізованих активів; 4) компетенції оркестрування та *управління транзакціями* (наприклад, прийняття рішення про аутсорсинг і з ким ці відносини вибудовуються і т. д.). Склад специфічних динамічних здатностей підприємства визначають особливості функціонування підприємств різних бізнес-профілів, стадія життєвого циклу підприємства, конкурентне оточення, тип стратегічної поведінки підприємства та ін.

Охарактеризуємо основні чинники, що впливають на формування профілю динамічних здатностей фармацевтичних підприємств. Однією з найважливіших тенденцій на світовому та вітчизняному ринку фармацевтичних препаратів є прискорення бізнес-процесів [1]. Отже, виникає потреба у формуванні та розвитку підприємством *здатності до стратегічних змін*, як генеруючої здатності підприємства. Дослідження зарубіжних вчених Р. Хендерсона та Я. Кокбурна в галузі фармацевтики [2] засвідчує, що для створення нових ліків особливо важливо розвивати здатності до інтенсивного обміну науковою інформацією із зовнішнім середовищем та налагодження ефективних внутрішньо-фірмових інформаційних потоків, що формуються на основі синтезу знань в області фізіології, фармакології, біостатистики. Інтенсивність реалізації та розвитку цих здатностей суттєво впливає на продуктивність науково-дослідницької діяльності фармацевтичних компаній. Отже, швидкість «старіння» продук-

ції актуалізує потребу в *інноваційній активності компаній*, що вимагає значних інвестицій в розробку інноваційної продукції та її патентний захист. Варто зазначити, що винаходи у фармацевтичній галузі є високо наукоємними. Тому однією з визначальних складових динамічних здатностей підприємств фармацевтичної галузі слід визнати *здатність до інвестування*.

Враховуючи, що фармацевтичний ринок є швидко зростаючим, підприємства фармацевтичної галузі шукають способи реалізації стратегії активного росту. Незважаючи на активну інноваційну діяльність фармацевтичних підприємств, на фармацевтичному ринку відбувається збільшення кількості ліків-генериків, зменшуються доходи від препаратів-брендів, закінчуються терміни патентної охорони. Тому підприємства шукають нові можливості для зростання, що зумовлює розвиток процесів консолідації та вихід підприємств на ринки, що розвиваються. У галузі активно реалізуються коопераційні та інтеграційні процеси, у т.ч. шляхом створення альянсів, стратегічних партнерств, злиття та поглинання. У такому форматі співпраці виникає проблема «передавання» компетенцій стороннім організаціям, а динамізм здатностей підприємства набуває нових ознак. Це знаходить прояв в ідентифікації *комплементарних здатностей*, що забезпечують ефективність взаємодії між підприємствами за умови забезпечення їх економічної безпеки.

Отже, якісний аналіз чинників, що визначають розвиток фармацевтичних підприємств, засвідчує, що для утримання конкурентних переваг необхідно фокусувати управлінські зусилля на формуванні та підтриманні здатностей підприємств до: ефективної інноваційної діяльності; адаптації до швидких соціально-економічних та техніко-технологічних змін у середовищі господарювання; підтриманні високої інвестиційної привабливості та економічної безпеки.

Література

1. Ованесов А., Идрисов А. Стратегический менеджмент поможет захватить лидерство в конкурентной борьбе // Электронный ресурс. — Режим доступа: <http://www.aup.ru/articles/management/4.htm>

2. Барни Дж.Б. Может ли ресурсная концепция принести пользу исследованиям в области стратегического управления? [Текст] // Российский журнал менеджмента. — Том 7. — № 2. — 2009. — С. 71—92.

3. Teece D.J. Explicating dynamic capabilities: the nature and microfoundations of (sustainable) enterprise performance / D.J. Teece // Strategic Management Journal. — 2007. — №28. — P. 1319—1350.